

Dàn ý cảm nhận về Bài ca ngất ngưỡng - Nguyễn Công Trứ

Hướng dẫn lập dàn ý chi tiết cho đề bài Phân tích và nêu cảm nhận về bài thơ Bài ca ngất ngưỡng của Nguyễn Công Trứ.

Dàn ý chi tiết đề văn nêu cảm nhận về bài thơ Bài ca ngất ngưỡng

1. Mở bài

- Giới thiệu sơ lược về tác giả:

+ Nguyễn Công Trứ (1778 – 1858), là một người ham học từ nhỏ nhưng con đường thi cử không được hanh thông, mãi đến năm bốn mươi tuổi ông mới đỗ đạt và làm quan.

- Giới thiệu sơ lược về *Bài ca ngất ngưỡng*: Đây là bài thơ được tác giả viết sau năm 1848, năm ông cáo quan về hưu.

2. Thân bài

* *Ngất ngưỡng trên hành trình hoạn lộ*

- Đề cao vai trò và ý thức trách nhiệm, bổn phận cá nhân “vũ trụ nội mạc phi phận sự”.

- “Ông Hi Văn”: thái độ tự trào, tự tôn độc đáo.

- Tự ý thức được ra làm quan là sẽ mất tự do (vào lòng) nhưng đây là phương tiện để ông thể hiện tài năng và hoài bão được cống hiến sức mình phục vụ nhân dân.

- Nghệ thuật: điệp từ “khi” kết hợp với thủ pháp liệt kê nhằm nêu khẳng định tài thao lược, văn chương của tác giả.

- “Khi Thủ khoa, khi Tham tán, khi Tổng đốc Đông”, “Lúc bình Tây”, “Phủ doãn Thừa Thiên” ⇒ sự thay đổi chức vụ liên tục, không chịu ở yên một vị trí nhất định.

⇒ Ngất ngưỡng là lời tự khẳng định, sự đánh giá cao tài năng, nhân cách và phong cách tài tử, phóng túng.

* *Ngất ngưỡng khi về hưu*

- Tự hào khi đã trả xong món nợ với nhân dân để về quê “giả tổ chi niên”.

- Thái độ của Nguyễn Công Trứ khi về hưu:

- Cưỡi bò vàng có đeo đạc rìi khỏi kinh đô ⇒ ngạo nghễ, trêu người, coi thường dư luận, đạt đến độ cao của phẩm cách và tài trí.

Dàn ý cảm nhận về Bài ca ngất ngưỡng - Nguyễn Công Trứ

- Từ một “tay kiếm cung” nay trở về với dáng dấp của một nhà tu hành “dạng từ bi”.

- Tâm trạng từ sự thanh thản, nhẹ nhõm thành sự ngậm ngùi.

- Lỗi ông khi về hưu

- Lên chùa cùng đào hát ⇒ khác người, khác đời.

- Hưởng lạc: ca, tửu, các, tùng.

- Coi thường được mắt và sự khen chê của miệng đời.

⇒ Thái độ thanh lạc, thỏa thích, phóng túng, tự do, coi nhẹ được mắt, hơn thua ở đời.

⇒ Cuộc sống tự do, tự tại vượt lên mọi thói tục của một bậc phong lưu, không ngại khẳng định cá tính của mình.

* *Khẳng định cá tính của bản thân*

Chẳng Trái, Nhạc cũng vào phường Hàn, Phú,

Nghĩa vua tôi cho vẹn đạo sơ chung,

Trong triều ai ngất ngưỡng như ông!

- Đặt mình ngang hàng với các bậc công thần, danh tướng Trung Hoa thời xưa ⇒ tự hào về sự nghiệp công hiến cho đất nước.

- Nghĩa vua – tôi ⇒ khẳng định tấm lòng trung quân, ái quốc, một lòng vì nước vì dân.

⇒ Tự hào, sáng khoái, tự tin thể hiện cái tôi cá nhân

3. Kết bài

- *Nội dung*: Trên cơ sở ý thức về tài năng và nhân cách của bản thân, bài thơ còn là sự tổng kết về cuộc đời của chính tác giả.

- *Nghệ thuật*:

+ Cách ngắt nhịp tạo tính nhạc cho tác phẩm, đồng thời thể hiện phong thái ung dung.

+ Sử dụng nhiều từ Hán Việt, điển cố thể hiện tài hoa, trí tuệ của tác giả.

+ Bài hát nói mang đậm chất thơ và bộc lộ tính cách phóng khoáng, tự do, bản lĩnh.

Dàn ý cảm nhận về Bài ca ngất ngưỡng - Nguyễn Công Trứ

Bài văn mẫu tham khảo

Nguyễn Công Trứ được mệnh danh là nhà thơ ngất ngưỡng của Việt Nam với những phong cách rất riêng biệt, nó tạo nên một tính ngông trong phong cách sáng tạo nên tác phẩm nghệ thuật của ông, đặc biệt chúng ta bắt gặp phong cách đó trong tác phẩm *Bài ca ngất ngưỡng*.

Trong bài thơ tác giả đã thể hiện đúng thái độ tâm trạng và phong cách của chính mình, với những cách xưng hô mang một cái nhìn đầy chất ngông, vũ trụ ở đây đã chỉ một không gian vô cùng rộng lớn và mênh mông, nhưng lại dường như không có một chút phận sự nào, ở đây tác giả dường như đang chê trách những đấng nam nhi trong đất nước, tác giả mở đầu cũng để thể hiện một nỗi lòng muốn thể hiện quan niệm về vai trò và trách nhiệm của mình đối với đất nước, đó là những việc làm cần thiết và vô cùng xứng đáng đối với những đấng nam nhi được sinh ra trong đất nước:

Vũ trụ nội mạc phi phận sự

Ông Hi Văn tài bộ đã vào lồng

Khi Thủ khoa, khi Tham tán, khi Tổng đốc Đông

Gồm thao lược đã nên tay ngất ngưỡng

Nhà thơ với một quan niệm vô cùng ngông nghênh, nó thể hiện luôn phong cách của ông, ông là một người thích tự do, chính vì vậy ông cho rằng làm quan là một việc trói buộc chính vì vậy, ông luôn luôn cương quyết thích sống một cuộc sống tự do, tự tại, không muốn điều gì cản trở sự tự do của chính bản thân mình, từ "*vào lồng*" trong câu thơ đã thể hiện một thái độ không thích với chốn quan trường, đây là một nơi đấu đá và không được sống tự do, chính vì vậy, từ khi ông đỗ đạt làm quan, ông cảm thấy cuộc đời mình đã bị bó buộc vào nơi đây, ông không thích và muốn sống tự tại, do con người và bản tính ngông nghênh của ông.

Tất cả những điều mà ông thể hiện trong tác phẩm đó đều thể hiện tính cách của ông khi làm quan, tính cách của ông không chỉ thể hiện qua các tác phẩm nghệ thuật, mà nó còn được thể hiện trong lúc ông là quan, ông liệt kê các chức tước trong triều đình như thủ khoa, tham tán, tổng đốc... đây đều là những vị trí mà họ đã phải cố gắng để có được, chính vì vậy về địa vị họ đã hơn rất nhiều người, đây là điều mà tác giả thể hiện sự ngất ngưỡng của mình không chỉ riêng trong cuộc sống, mà trong rất nhiều việc khác, ông cũng luôn thể hiện một thái độ tích cực và mang lại cho người đọc nhiều suy ngẫm và có nhiều ý nghĩa to lớn, ông đã thể hiện sự ngất ngưỡng của mình qua địa vị. Và đây không chỉ là điều để ông thể hiện được tài năng của chính bản thân mình, mà còn cho người đọc biết được con người của ông:

Dàn ý cảm nhận về Bài ca ngất ngưỡng - Nguyễn Công Trứ

Lúc bình Tây, cờ đại tướng

Có khi về Phủ doãn Thừa Thiên

Đô môn giải tổ chi niên

Đạc ngựa bò vàng đeo ngất ngưỡng

Khi tuổi trẻ luôn phấn đấu để trở thành một vị quan, và ông cũng luôn thể hiện sự ngất ngưỡng trong con đường làm quan của mình, nhưng ông còn thể hiện sự ngất ngưỡng đó qua cả thái độ của mình khi về quê, ông từ bỏ cuộc sống chốn quan trường và từ quan ở ẩn, ông không những đã thoát khỏi cái lồng đã chôn chân ở đó, mà ông luôn mong ước mình sống một cuộc sống tự tại, tự do, đó là những điều mà ông luôn luôn mong muốn để đạt được, những điều đó nó thể hiện ngay trong thái độ và cảm quan của ông trong khi sáng tác nên chính tác phẩm này, giá trị của nó không chỉ để lại cho con người nhiều cái nhìn mới mẻ mà nó còn để cho người đọc thấy được thái độ ngông cuồng và tự tại của ông:

Kìa núi nọ phau phau mây trắng

Tay kiếm cung mà nên dạng từ bi

Gót tiên theo đủng đỉnh một đôi di

Bụt cũng mực cười ông ngất ngưỡng

Được mất dương dương người tái thượng

Khen chê phơi phới ngọn đông phong

Khi ca, khi tửu, khi cắc, khi tùng

Không Phật, không tiên, không vương tục

Chẳng Trái, Nhạc cũng vào phường Hàn, Phú

Từ khi ông từ bỏ áo quan để về nhà ở ẩn, ông đã thể hiện một thái độ khác người, phong cách của ông không giống ai, ông bình dân mà thể hiện một con người vô cùng bình dị và thể hiện một thái độ vô cùng gần gũi với tất cả mọi người, ông đã dùng những hình ảnh rất đời gần gũi, đó là một cuộc sống tự tại và cũng được hưởng lạc từ thiên nhiên, ông trở về sống bên cạnh những núi sông, mây trắng. Thái độ của ông khiến cho người đọc có một cái nhìn lạ, bởi nó khác thường so với những người khác, nhưng chính điều đó lại làm nên cuộc đời của ông khác lạ và mang lại cho ông một phong cách riêng, nó đặc trưng cho cá nhân và con người của ông. Ông không quan tâm đến những lời khen chê

Dàn ý cảm nhận về Bài ca ngất ngưỡng - Nguyễn Công Trứ

của người khác đối với ông đó đều là những chuyện nhỏ mà ông không quan tâm tới, ông say mê trong những cuộc chơi lạ kì và những vui thú của hát nói, có rượu ngon, có ca nhạc... Một cuộc sống đúng chất của an nhàn và hạnh phúc mỹ mãn, đây mới chính là cuộc sống tự do mà ông luôn mong muốn hưởng tới, đó chính là một cuộc sống an nhàn, cuộc sống chỉ có ông, không có những điều gì làm cho cuộc đời của ông bị vướng bận cả, tất cả nó đều thể hiện một quan niệm sống đầy tự do của ông, với một lối sống tự tại, ông không thích bó buộc, mà ông đang sống một cuộc sống hòa nhập với thiên nhiên, đó là một điều có ý nghĩa vô cùng tốt đẹp, nó đem đến cho ông một cái nhìn đầy thiện cảm với cuộc sống của mình.

Tiếp theo đó là những lời mà ông tự cho rằng đó là cả cuộc đời của mình tuổi trẻ đã làm quan, ông không còn vướng bận điều gì, khi đã làm tròn trách nhiệm của mình với dân với nước, đó là những điều mà ông luôn trăn trở nhưng nay ông đã làm được và ông không còn điều gì phải hổ thẹn nữa:

Nghĩa vua tôi cho vẹn đạo sơ chung

Trong triều ai ngất ngưỡng như ông!

Trong triều đình ông là duy nhất, và không ai có một thái độ ngất ngưỡng như ông, đó là những điều mà ông đã nói đến trong tác phẩm của mình, thái độ đó đã mang lại cho người đọc cái nhìn bao quát nhất, về con người cũng như toàn bộ cuộc sống của ông, ông đã phải sống trọn tình nghĩa và giờ ông đang muốn hưởng một cuộc sống tự do và thoải mái nhất.

Tham khảo thêm:

- [Bài soạn văn "Bài ca ngất ngưỡng"](#)
- [Văn mẫu nêu cảm nhận về "Bài ca ngất ngưỡng" của Nguyễn Công Trứ](#)